

2 Kungaboken

Nycklar

Gudsman och profet

Ordet profet i våra biblar kan betyda flera olika saker. Själva ordet profet kommer från grekiskans profetes som betyder förkunnare, förutsägare, *någon som talar för någon annan*. Hebreiskan har istället ordet navi, som kan kopplas till att ropa, att förkunna, och även detta ord kan betyda att *man talar för någon annan*, Aron blir t.ex. Mose navi. I *GT* kallas profeterna även *den som ser*. Det finns ett särskilt begrepp som dock används mycket exklusivt i profetsammanhang: *Ish Elohim – Guds man*. Elisha är den som får den titeln oftast. Den verkar vara kopplad till kraftgärningar, sådan utför Elisa en hel del

Det är dock viktigt att också veta vad profeterna inte var... tillskillnad från andra kulturers profeter. De befattade sig inte med spådom, trollkonster, spiritism eller divination. Profeternas funktion var heller aldrig till för att upprätthålla kulten eller hovet utan snarare att granska, vilket också är en skillnad mot kringliggande kulturer. De har ingen annan arbetsgivare än Gud.

Kananeiska gudar: Avfallet är stort i denna bok. Avfallet till de kananeiska gudarna och den kult som omgav dem, som inbegrep offer (i vissa fall även av barn) och tempelprostitution.

Baal: Baal är ett hebreiskt ord som betyder Herre och som kom att bli en beteckning på flera olika gudar. Baalsgudar. När det står om Baal som egenamn i vår bibeltext är det oftast den kananeiske guden Hadad som menas. Han var en åsk och fruktbarhetsgud som likt de gamla nordiska gudarna är som en vanlig människa men med kraft och makt. Han sover, han äter, han har gifter sig och skaffar barn.

Astarte och Asera – är båda fruktbarhetsgudinnor gifta med höggudarna Baal och El.

En viktig skillnad mot Jahve är att gudarna/gudinnorna är nyckfulla och inte har något egentligt intresse av människornas liv. De dyrkas för sin makt, och för att få hjälp. Aldrig för sin godhet, trofasthet eller av kärlek.

Fakta

Författare:

Okänd

Tid:

Följer på Samuelsböckerna och 1 Kungaboken och beskriver tiden 850 f.Kr till 561 f.Kr.

Bakgrund:

Boken tar sin början i slutet av Elias verksamhet, när profetmantel ska lämnas över till Elisa och slutar i och med den babyloniska fångenskapen. Boken kan sägas vara en förklarande skrift kring varför denna fångenskap kommer till stånd. Kung efter kung beskrivs och alla utom några få gör det som är ont i Herrens ögon. De dyrkar främmande gudar och följer inte Torah. Vi läser i 24:20 – *I sin vrede mot Jerusalem och Juda stötte Herren dem till sist ifrån sig*. Boken vill visa på att det inte är Guds svek eller otrohet som gör att folket förs bort från sitt land, utan att folket väljer att vända sig bort från Gud och att det har konsekvenser. Under denna tid kommer många profeter att vara verksamma och profetböckerna är de flesta från denna tid.

Måndag: En vagn av eld

Läs kap 2:1-18

Det kan vara tungt att axla en föregångares mantel, kanske särskilt om manteln legat på en Gudsmans axlar. Elisa vet detta och vägrar att släppa iväg Elia. *Så sant Herren lever och så sant du lever, jag lämnar dig inte.* När sedan Elia ber honom nämna vad han önskar ber han om dubbla arvslotten av Elias ande.

Det är en tänkvärd tanke att vår ande innehåller en arvslott. Att det går att arva oss inte bara när det gäller materiella tillgångar utan även själsliga och andliga. Vilket blir det arv du lämnar efter dig? Har du ärvt någon?

Tisdag: Billigt undan

Läs kap 4-5

Här läser vi om undergöraren Elisa som likt Jesus både gör brödunder, uppväcker från det döda och botar spetälska. Allt utan att ta betalt. Han kan inte ta betalt. Det han gör är Guds gåvor och även ovärderliga. Naaman vill väldigt gärna betala och Gechasi vill gärna få betalt.

Vad är du tacksam för i ditt liv, som inte är möjligt att betala för eller ersätta utan bara går att ta emot. Ta en stund i bön till Gud: alla goda gåvors givare.

Onsdag: Öppna deras ögon

Läs kap 6:1-23

Här läser vi en fantastisk beskrivning av ett krig som aldrig blir av. Om hur Gud först öppnar ögonen så att motståndarna ser änglarna som strider för Israel, och sedan gör dem blinda och för dem till en annan plats och därefter hur de äter middag tillsammans med varandra.

Även idag får vår bön vara: Herre öppna deras ögon! Herre slut deras ögon!
För vilka ber du dessa böner idag?

Torsdag: Följa tomheten

Läs kap 17

Vilka avgudar dyrkar vi samtidigt som Gud idag? Vilka är våra altaren? Vad får vår tid och uppmärksamhet?

Fredag: Hiskia

Läs kap 18-19

Här kommer den av GTs berättelser som finns redogjord för i flest böcker i GT. Berättelsen om Sanheribs belägring av Jerusalem. (Här, i 2 Krön 32 och hos Jesaja 36-39) Ur arkeologisk aspekt är det intressant att denna belägring också är omnämnd i en utombiblisk källa, nämligen Sanheribs prisma som beskriver flera av Sanheribs militära gärningar.

Hiskia är en av de få kungar som håller sig till Gud och han har gott stöd av profeten Jesaja. Ordväxlingen vid muren är rapp och dryper av förakt och hån. Hur bemöter man bäst hån?

Lördag: Josia

Läs kap 22

Josia var åtta år då han blev kung! Åtta år! Känner du någon åttaåring så vet du hur små de är, och hur stora på samma gång. De har ofta fascinerande tankar och besitter alla möjliga klokskaper. Josia är en kung som trots sin ringa ålder vet vad som är det riktiga sättet att leva i relation till människor och till Gud.

Jesus säger åt att bli som barn. Hur tillämpar du det i ditt liv?

Söndag: En bok med konsekvenser

Läs kap 23

Man påträffar en bok, antagligen delar av 5 mosebok. Man läser och inser hur långt man vandrat från det som står i den. Josia går så med hela Jerusalems befolkning, unga och gamla till Templet och läser det som står i boken. Och hela folket träder åter in i förbundet. Detta kommer att hända igen då folket återvänder från den babyloniska fångenskapen och Esra har högläsning ur en lagbok för hela folket (Nehemja 8).

Herre: Ge oss vishet att leva efter ditt ord på det sätt som är din vilja i vår tid!